ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ – БАН

1000 София
ул. „Сердика“ № 4
http://edu.bas.bg

email: tdc-phd@cu.bas.bg
тел.: 02 987 31 67
02 979 52 60

Специализиран докторантски курс

Основна информация:

Име на курса: **Право и литература**
Лектор: проф. д.н. Стоян Ставру
Телефон: 0888280888
Имейл: stoyan.stavru@ips.bas.bg
Хорариум: 30 часа лекции + 90 часа самостоятелна работа по идейния проект на дисертацията

Анотация:

Курсът изследва взаимодействието между право и литература, както с оглед продуктивното експериментиране с различни регулативни практики въз основа на влиятелни литературни творби, така и с оглед проследяването на различните съдебни роли в художествени произведения. Особен акцент е поставен върху романите на Достоевски и вълшебните руски приказки, като са изследвани взаимодействията между романите и кодексите, приказките и казусите, литературната интерпретация и правното тълкуване. Въпреки очевидните разлики, правото и литературата споделят общата си зависимост от текста, която прави съдебните спорове сложни, а художествените произведения – юридически значими.

Тематично съдържание на курса:

Тема 1: Право и литература – общо поставяне на въпроса.
Тема 2: Правно въображение. Номос и наратив.
Тема 3: Текстът в правото и в литературата. Фикции.
Тема 4: Литературата и правата на човека.
Тема 5: Детската литературата и правата на детето.
Тема 6: Магия и право. Заклинанието като юридически акт.
Тема 7: Изумрудеият град и екологичното право.
Тема 8: Кафка и Портите на закона.
Тема 9: Съдебни роли. Андрешко и съдията.
Тема 10: Чичовци и съдебният спор.
Тема 11: Следователят в „Престъпление и наказание“.
Тема 12: Адвокатите на „Братя Карамазови“.
Тема 13: Прокурорът: Ернест Пинар и Гюстав Флобер.
Тема 14: Право и антиутопии.
Тема 15: Усиленото правосъдие.

Форми на обучение и оценяване:

Анализ на приказки или литературни произведения с оглед на поставяните в тях „правни“ казуси.

Самостоятелно проучване на проблеми с проверка на първичните източници и подготовка на анализ, свързан с идейния проект на дисертацията.
Изпит.

Компетентности, придобити в резултат на обучението:

- способност да се ориентират в юридическия залог на литературните произведения и тяхното значение за правната теория;
- умение да използват художествени творби като ключ към разбиране на основни правни понятия, каквито са справедливост, ред, равенство, грижа и др.;
- умение да проследяват траекториите на правното въображение при развитието на правото и въвеждането на нови правни институти.

Литература:

Бахтин, М. Проблеми на поетиката на Достоевски. Прев. Константин Г. Попов. София: Издателство „Наука и изкуство“, 1976.
Бахтин, М. Творчеството на Франсоа Рабле и народната култура на средновековието и Ренесанса. Прев. Донка Данчева. София: Издателство „Наука и изкуство“, 1978.
Достоевски, Ф. Братя Карамазови. Прев. Димитър Подвързачов, Симеон Андреев. София: Издателство „Захари Стоянов“, 2017.
Достоевски, Ф. Дневник на писателя. 1873, 1876 г. Прев. Венцел Райчев, Лиляна Минкова. – В: Събрани съчинения в дванадесет тома. Том десети. София: Издателство „Народна култура“, 1986.
Достоевски, Ф. Дневник на писателя. 1877, 1880, 1881. Прев. Венцел Райчев, Владимир Райчев. – В: Събрани съчинения в дванадесет тома. Том единадесети. София: Издателство „Народна култура“, 1989.
Достоевски, Ф. Престъпление и наказание. Роман в шест части с епилог. Прев. Георги Константинов, София: Издателство „Захарий Стоянов“, 2016.
Манев, Н. Теория на наказателното правораздаване. София: Издателство „Сиела“, 2015.
Набоков, Вл. Покана за екзекуция. Прев. Пенка Кънева. София: Издателство „Народна култура“, 1989.
Ницше, Фр. Раждането на трагедията от духа на музиката. Прев. Христина Костова-Добрева. – Във: Фридрих Ницше. Съчинения в 6 тома. Том 1. Ред. Исак Паси. София: Издателство „Захари Стоянов“, 2013.
Ставру, Ст. Наказателният процес в романите на Фьодор Достоевски. Съдът и неговите литературни двойници“, София, Издателство на БАН “проф. Марин Дринов”, 2026.
Ставру, Ст. Световъртежи в юридическото мислене. За генеративния потенциал на взаимодействието между литературата и правото“, София, Издателство на БАН “проф. Марин Дринов”, 2024.
Толстой, Л. Възкресение. Прев. Людмил Стоянов. София: Издателство „Народна култура“, 1980.
Толстой, Л. Кройцерова соната. Прев. Милка Минева. София: Издателство „Апостроф“, 2019.

Brooks, P. Troubling Confessions: Speaking Guilt in Law and Literature. Chicago: University of Chicago Press, 2000.
Delaney, D. The Spatial, the Legal and the Pragmatics of World-Making: Nomospheric Investigations. Routledge, 2010.
Dworkin, R. Law’s Empire, Cambridge: Harvard University Press, 1986.
Manderson, D. Athena’s Way: The Jurisprudence of the Oresteia. – Law, Culture and the Humanities, 2016, № 15.
Tenev, D., E. Stoyanov The Literary Uncanny. – UTCP Booklet, 2016, № 27, 2016.
White, J. Heracles' Bow (Essays On The Rhetoric and Poetics Of The Law). Madison: University of Wisconsin Press, 1985.

Допълнителна информация:

Няма предварителни изисквания. Препоръчително е докторантът да може да работи с източници на английски език.